

**7 İKLİM 7 BÖLGE - MAHALLE
ULUSAL MİMARİ VE KENTSEL TASARIM FİKİR YARIŞMASI**

‘KARADENİZ BÖLGESİ’

74683

MİMARİ RAPOR

İKLİM VE BÖLGE GİBİ MİMARİYE VİZYON ÇİZEN UNSURLARIN YANI SIRA MAHALLİ VE KÜLTÜREL ÜSLUP ARAYIŞLARINI DA HEDEFLEYEN YARIŞMA KOŞULLARI, MİMARİ YARIŞMA GELENEĞİ AÇISINDAN ÖNEMLİ BASAMAK OLUŞTURMAKTADIR.

SANAYİ DEVRİMİ VE LASTİKLİ ARAÇLARIN YAYGINLAŞMASIYLA İNSAN/EŞEK/AT ARABASI GİBİ ÖLÇEKLER BAZ ALINIP TASARLANMIŞ GELENEKSEL SOKAKLARDA ARTIK ARAÇLAR KULLANILMAYA BAŞLANMIŞTIR. BU ÖLÇEK SORUNU GELENEKSEL DOKUYU BOZMUŞ VE ŞEHİRLEŞME PROBLEMİ ÖNÜ ALINMAZ BİR YOLA GİRMİŞTİR. YENİ ŞEHİRLERİN DE AYNI ŞEKİLDE ARAÇ KONFORUNU MERKEZE ALAN TASARIM KAYGILARI MAHALLE GİBİ EN İNSANİ YAPILI ÇEVREYİ YOK ETMİŞ VE ÖLÇEK İNSANI REFERE EDEN KARARLAR SİSTEMATİĞİ OLMAKTAN ÇIKIP FARKLI KAYGILARLA BOZULMUŞTUR.

TABIATIN TASARIM AHLAKINDA; SU, HAYVAN, BİTKİ GİBİ İNSAN DA KENDİNE OPTİMUM ÇÖZÜMLER BULUR VE TABİATLA BARIŞIK ŞEHİR DOKULARI OLUŞTURUR. BU COĞRAFYA VE MİLLET AYIRMAKSIZIN; MEDENİYET TEZAHÜRÜNÜN OLDUĞU HER YERDE AYNI ŞEKİLDE CEREYAN EDER. KASTAMONU DA BU KÜLTÜR İNŞASININ GÜZİDE ÖRNEKLERİNİ BARINDIRAN BİR TÜRK ŞEHRİDİR. HER ŞEHRİN KENDİNE HAS BİR RENGİ VARDIR. KASTAMONU KARADENİZ BÖLGESİNİN TİPİK GELENEKSEL TÜRK ŞEHİR RENGİNİ TAŞIR.

GELENEKTEN GELEN KADİM ANLAYIŞTA EVRENİN MERKEZİNDE ‘İNSAN’ BULUNUR VE TASARIMDA BAĞLAYICI MERKEZE İNSAN ALINIR. ÖLÇEK/NİSPET İNSANA GÖRE AYARLANIR VE YAPILARIN ÖLÇEĞİNİ İNSAN BELİRLER.

BU BAĞLAMDA TASARIMA ÇIKIŞ NOKTASI OLARAK GELENEK-MODERN GERİLİMİNE DÜŞMEDEN, ESKİ VE YENİYİ BARIŞTIRMAK/BAĞDAŞTIRMAK VE

BÜTÜNÜ KURARAK YAPI GELENEĞİNİ KORUMAK AMAÇLANMIŞTIR. BU KAYGI NETİCESİNDE BÜYÜK ÖLÇEK-KÜÇÜK ÖLÇEK PROBLEMİ YAŞAMADAN, EVRENSEL-MAHALLİ FARKINDALIĞI YAKALAMAK HEDEFLENMİŞTİR.

TASARIM KARARLARI

TASARIM KARARLARI ALINIRKEN, GELENEKSEL MAHALLE KURGUMUZ OLAN EV-BAHÇE-SOKAK-MAHALLE MERKEZİ HİYERARŞİSİ VE AKIŞ ŞEMASI İLKE OLARAK KABUL EDİLMİŞ VE YÜKSEK KÜLTÜR DÜZEYİNE SAHİP MİMARİ DİL OLUŞTURMAK İSTENMİŞTİR.

TASARIMDA, İLKESEL OLARAK 'DOKU BÜTÜNLÜĞÜ OLUŞTURMAK' BENİMSENMİŞ VE KONUT-KAMUSAL MEKAN İLİŞKİSİ YALNIZLAŞTIRILMADAN YENİ BİÇİMLERLE PLAN/KÜTLE/MALZEME DÜZLEMİNDE BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞTİR.

TABIAT-İNSAN İLİŞKİSİ KİNETİK/HAREKET ÜZERİNE KURULUDUR. HEPSİ FARKLI KONU İHTİVA EDEN HAREKETLERDE HER GÜN YENİ BİR EYLEM VÜCUT BULUR. SÜREKLİ DEĞİŞEN DÜNYADA STATİK MEKÂN ANLAYIŞI YERİNE, SÜRPRİZLİ YERLEŞKE ŞEMASI BENİMSENMİŞ, BU DURUM İRİLİ UFAKLI MEYDANLARLA BİRBİRİNE AÇILAN VE BURALARDAN İNCE SOKAKLARLA MAHALLE MERKEZİNE ERİŞİM ŞEKLİNDE PLANLANMIŞTIR.

YERLEŞME ÜSLUBUNU BELİRLEYEN ANA ÖZELLİK, MAHALLEYİ VE YAPI GRUPLARINI OLUŞTURAN EVLERDEN HER BİRİNİN BAĞIMSIZLIĞINI KORUYARAK MAHALLE KOLEKTİVİTESİNİ OLUŞTURMASIDIR.

TASARIMDA; İKLİM, BÖLGE KARAKTERİSTİK VERİLERİ, KÜLTÜREL ALTLIĞI, TASARIM ALANIN MEVCUT ŞEHİRLE OLAN KONUMU, KASTAMONU-SİNOP HIZLI VE GÜRÜLTÜLÜ ARAÇ YOLUYLA OLAN İLİŞKİSİ, HAVALİMANI YAKINLIĞI, TOPOGRAFIK VERİLER VE FONKSİYON İLİŞKİLERİ GİBİ BİR ÇOK DİNAMİK BİR ARAYA GETİRİLEREK TARİHİ KASTAMONU ŞEHİRİYLE KURACAĞI DİYALOGUN ŞİİRSELLİĞİ ARANMIŞTIR.

ÖZEL FERDİYETTEN - TOPLUMSAL VAR OLMAYA

HANE, HANE HALKI; BİREYDE İLK AİDİYET HİSSİ

KOMŞU, KAPI KOMŞUSU; BİREYDE İLK SOSYALLEŞME

SOKAK, SOKAK ÇOCUĞU; BİREYDE İLK HAYAT HİKAYELERİNİN BAŞLAYIŞI

MAHALLE, MAHALLELİ; BİREYDE İLK ETKİNLİK SINIRI

...GİBİ TARİFLER BİREY GELİŞİMİNDE, SAĞLIKLI İLETİŞİMDE VE SOSYOLOJİK/PSİKOLOJİK PLATFORMLARDA ÇOK ÖNEMLİ YER TUTMAKTADIR. BU HİYERARŞİDE İSE İLK BASAMAK EVDİR.

EV, DEĞİŞMEZ KATI KISITLAYICI OLMaktan ZİYADE, YENİ İHTİYAÇLARA İMKAN VEREREK SÜRDÜRÜLEBİLİR/DÖNÜŞEBİLİR OLARAK ELE ALINMIŞTIR. EV BAHÇEYE HER AN TAZELENEBİLİR TABİATLA BAĞLANMIŞTIR. BAHÇE İSE, ÇOCUK VE YAŞLILAR İÇİN ÖZEL YAŞAMA ALANIDIR. EV'DEN BAŞLAYARAK;

EV-BAHÇE-SOKAK-KOMUŞULUK-MAHALLE MEYDANI

...GİBİ HİYERARŞİK KAVRAMLAR KULLANICIYA ÖZEL FERDİYETTEN - TOPLUMSAL VAR OLMAYA GEÇİŞ YOLCULUĞUNDA SAĞLIKLI ERİŞİM SAĞLAR.

İNSANLAR KÜÇÜK EVLERİNİN KAPILARINI AÇARAK KENDİ DİZAYN ETTİKLERİ BAHÇELERİNE ÇIKAR YA DA TERCİH ETMELERİ DURUMUNDA DİREK SOKAĞA AÇILIRLAR. YAKIN İLİŞKİ KURDUKLARI İNSANLAR, HAYVANLAR, BİTKİLER EŞLİĞİNDE DAR YOLLARDAN GEÇEREK SOKAĞI BİTİRİR VE MAHALLE MERKEZİNE ERİŞİRLER. BU EVDEN ÇIKMA DÜŞÜNCESİ İLE MAHALLE MERKEZİNE ERİŞME EYLEMİNDE EN ETKİN DUYGU AİDİYET HİSSİDİR.

ULAŞIM

KURGULANAN MAHALLE, ÖRENCİK MERKEZE 1.5 KM, BUDAMIŞ MERKEZE 3.5 KM, KARAÇOMAK BARAJINA VE HAVALİMANINA 6 KM, KASTAMONU MERKEZE İSE 8 KM UZAKLIKTADIR.

MAHALLEYE, MEVCUT ŞEHİR MERKEZİNDEN 21 METRELİK HIZLI KASTAMONU-SİNOP ŞEHİRLERARASI ARAÇ YOLU İLE ULAŞILMAKTADIR. ARAÇLAR 8 METRELİK YAN YOLA ALINARAK YAVAŞLATILMIŞ VE ANCAK MAHALLE ÖLÇEĞİNDE HIZLANMASINA İZİN VERİLMİŞTİR. OTOYOL İLE KURGULANAN MAHALLE

ARASINDA GÜRÜLTÜ/GÖRÜNTÜ DENETİMİ İÇİN GÜÇLÜ YEŞİL BARIYER OLUŞTURULMUŞ VE YAPILAŞMA ALANI İLE KARAYOLUNUN SEPERE EDİLMESİ AMAÇLANMIŞTIR.

MAHALLEYE ULAŞAN ARAÇLAR 11 METRELİK YARI HIZLI YOLU KULLANARAK OMURGAYI OLUŞTURAN AKS ÜZERİNDE DİLEDİKLERİ SOSYAL VE ÖZEL MEKANA ULAŞABİLMEKTEDİRLER. TOPLU TAŞIMA AKSI OLARAK DA HEDEFLenen BU YOLDA ARAÇLARIN BİR MİKTAR HIZLANMALARINA İZİN VERİLMİŞ VE YAYA/BİSİKLET/BEBEK ARABASI/ENGELLİ GİBİ KULLANICILAR KALDIRIMLAR İLE YOLDAN KOPARILARAK KORUNMUŞLARDIR.

KULLANICILAR 11 METRELİK YARI HIZLI ANA AKSTAN 8 METRELİK YOLLARA ALINARAK YAVAŞLATILMIŞ VE HIZLANMALARINA İZİN VERİLMEMEYECİK ŞEKİLDE SOKAKLARA ERİŞİMLERİ KURGULANMIŞTIR. MEVCUT YOLLAR ÜZERİNDE ARAÇ/MOTOSİKLET/BİSİKLET PARK YERLERİ KURGULANMIŞ VE KISA YÜRÜYÜŞLER İLE KULLANICILARIN EVLERİNE ULAŞMALARI SAĞLANMIŞTIR. 8 METRELİK YOLLARDAN DAMARLANARAK 6 METRELİK DAHA DAR YOLLARA ERİŞİLİR. KALDIRIMSIZ BU ÇOK YAVAŞ YOLLARDA ARAÇLARIN YAYA İLE BARIŞIK YOL PAYLAŞIMI HEDEFLenMİŞTİR. MAHALLEDEKİ 4 METRELİK YOLLAR İSE YAYALARA TAHSİS EDİLMİŞ YOLLARDIR VE ACİL AMBULANS/İTFAİYE DIŞINDA ARAÇ TRAFİĞİNE KAPATILMIŞLARDIR.

ARAÇ, BİSİKLET VE MOTOSİKLET PARK İHTİYACI, ÇEPERLERDE OLUŞTURULAN CEPLER VE HER EVE KISA YÜRÜME MESAFESİNDE BIRAKILAN AÇIK OTO PARK ALANLARI İLE SAĞLANMIŞTIR. ENGELLİLER İÇİN KESİNTİSİZ HAREKET KABİLİYETİ DÜŞÜNÜLMÜŞ VE EĞİMLER AYARLANMIŞTIR. İHTİYAÇ DUYULAN ACİL SERVİSLER İÇİN MAHALLENİN HER NOKTASINA GİRİŞ/ÇIKIŞ PLANLANMIŞTIR.

BÖLGELEME

MAHALLE MERKEZİNDE, BULUŞMA EYLEMİNİN KAYNAĞINI TEMSİL EDEN MAHALLE CAMİSİ KONUMLANMIŞTIR. EĞİTİM YERLEŞKELERİ, TİCARET FONKSİYONLARI VE AÇIK ETKİNLİK ALANLARI İLE İLİŞKİLİ MAHALLENİN KÜLTÜREL ETKİNLİKLERİNE EV SAHİPLİĞİ YAPACAK OLAN KÜLTÜR VE SOSYAL MEKÂNLARLA GÜÇLÜ İLİŞKİ KURACAK BİÇİMDE TASARLANMIŞTIR.

İNSAN YÜRÜME KONFORU AÇISINDAN EN OPTİMUM MESAFE 150 METREDİR. MAHALLE MERKEZE KÜÇÜK MEYDANLARIN ALINDIĞI 150 METRE YARIÇAPLI 4

ZONDAN OLUŞMAKTADIR. BU DEĞİŞKEN BÜYÜKLÜKLERDEKİ 3 FARKLI MERKEZDE MESCİD, BAKKAL, KIRAATHANE, ÇAY OCAGI, YEŞİL PARK, SOKAK ÇEŞMESİ GİBİ BİRİMLER YER ALIR. MAHALLE MERKEZİNDEKİ ANA ZONDA İSE CUMA CAMİSİ VE SOSYAL DONATI ALANLARI BULUNUR. BU ANA ZON SİNOP-KASTAMONU ARAÇ TRAFİĞİ VE HAVALANI DA DÜŞÜNÜLEREK YOLDAN CEPHE ALACAK ŞEKİLDE KURGULANMIŞTIR. BÖYLELİKLE MAHALLEYE DIŞARIDAN GELECEK MİSAFİRLERİN MAHALLELİ KONAKLAMA KONFORUNU OLUMSUZ ETKİLEMESİ ASGARİ SEVİYEDE TUTULMUŞTUR. BU ANA ZONDA EĞİTİM, KÜLTÜR, TİCARE, TOPLANMA GİBİ BÜTÜN SOSYAL MEKANLAR BULUŞTURULMUŞTUR. TASARIM ALANINDA BELİRLENEN BÜYÜCEK BİR KISIMDA, MAHALLELİNİN BİSİKLET, KOŞU, YÜRÜYÜŞ, PİKNIK GİBİ BİR ÇOK SOSYAL VE KÜLTÜREL AKTİVİTESİNİ YAPABİLMESİ İÇİN MAHALLE PARKI KURGULANMIŞ VE ALAN BAKİR BIRAKILARAK AĞAÇLANDIRILMIŞTIR.

ARAZİ TOPOGRAFYA KULLANIMI

GELENEKSEL ŞEHİRLERDE YOLLARIN GENİŞLİĞİ, EĞİMİ, KAPLAMASI, İNSANA YA DA YÜKLÜ HAYVANA GÖRE ŞEKİLLENMİŞTİR. MAHALLE MERKEZİ İLE GÜÇLÜ BAĞ KURAN YAYA AKSLARI, GENİŞLEYEN VE DARALAN (GERİLİM OLUŞTURAN) SOKAK DOKUSU ESPRİSİNDE, MEYDANLARLA BİRBİRİNE BAĞLANMIŞTIR. MERAK UYANDIRAN SOKAKLAR İNSAN ÖLÇEĞİNDE VE YAPILAŞMA TOPOĞRAFYAYLA ŞEKİLLENMİŞTİR.

SİLÜET

GELENEKSEL ŞEHİR DOKULARININ ALT ÖLÇEKTE, ÜST ÖLÇEĞE KADAR TUTARLI MEDENİYET TEZAHÜRÜ; SİLÜETLERDİR. SİLÜET OLUŞUMUNDAKİ İNCE AYARLAR İSE; ŞAKULİ HAREKETLERDİR.

TÜRK ŞEHİRLERİNİN SİMGELERİ OLAN ŞAKULİ YAPI UNSURLARI (MİNARE, KULE, KÖŞK, BACA, SERVİ GİBİ) AYNI ZAMANDA ŞEHRİN KİMLİĞİNİ DE OLUŞTURUR. BU BAĞLAM DAN YOLA ÇIKILARAK; MAHALLENİN TOPRAĞA YATAY YERLEŞİMİNE KARŞILIK ŞAKULİ PLASTİK ETKİSİ DE DÜŞÜNÜLMÜŞ VE TASARIMA YÖN VEREN ANA KARARLARDAN BİRİSİNİ TEŞKİL ETMİŞTİR.

MÜLKİYET HAKKI

MAHALLELİDE, KOMŞULUK VE ÇEVRE BİLİNCİNİN GELİŞMESİ İÇİN GEREK ŞART MÜLKİYET HAKKIDIR. MÜSTAKİL EVLER İLE BU MÜLKİYET HAKKININ ÖNCE

TOPRAKTA BİREY/AİLE/ŞAHİS DÜZEYİNDE SAĞLANMASI/KORUNMASI SONRA DA UFKİ KAT MÜLKİYETİ DÜZEYİNDE DEVAM ETTİRİLMESİ HEDEFLENMİŞTİR. HER EV SAHİBİNE, EVİNİN ÇEVRESİ İLE BİRLİKTE KURDUĞU İLİŞKİYE DİREK MÜDAHALE ETME FIRSATI VERİLMİŞTİR. HER EVİN MAHREMİYET VE KOMŞULUK GİBİ SOSYAL MESAFELERLE VE HER SOKAĞIN DA MAHALLİ KAYGILARLA PLANLANMASI AMAÇLANMIŞTIR.

UFKİ KAT MÜLKİYETİ

SİLÜETİN ŞEHİRLİ İÇİN EN BÜYÜK KAZANIMI, UFKİ KAT MÜLKİYETİDİR. ŞAHSİYET VE YERLEŞME ELASTİKİYETİ SAĞLAYAN BİR VAZİYET PLANI TOPRAK NEZDİNDE MÜLKİYET HAKKI SUNAR. AZ KATLI KONUTLAR ÜZERİNDEN ARKADAKİ YAPILARA DA MANZARA VE GÜNEŞ ALMA İMKANLARI SAĞLANIR. TOPOGRAFYAYA UYGUN BELİRLİ KONUMLARDA 3 KATLI YAPILARLA SİLÜET ZENGİNLEŞTİRİLMİŞTİR. BÖYLELİKLE BİRBİRLERİNE YAKIN FAKAT MAHREMİYETE DE SAYGILI, KÜÇÜK VE DAR SOKAKLARIN OLUŞTURDUĞU YAKINLIK VE KOMŞULUK MÜNASEBETLERİNE AÇIK PLANLAMA HEDEFLENMİŞTİR. BU DA TOPRAK VE UFKİ KAT MÜLKİYETİ DÜZENİNİ BERABER ELE ALARAK SAĞLANABİLMİŞTİR.

İKLİM

KASTAMONU MAKRO İKLİM SINIFLANDIRMASINDA KUZEYDE KARADENİZ, GÜNEYDE KARASAL İÇ ANADOLU İKLİM ÖZELLİĞİ GÖSTERMEKTEDİR. İKLİMİN DOKU VE YAPIYA OLAN ETKİLERİ GELENEKSEL KASTAMONU ŞEHRİNDE BİZİM İÇİN ÖNEMLİ BİR VERİ OLARAK DURMAKTADIR.

HEM YAĞIŞ ALAN HEM SERT KIŞ AYLARI YAŞAYAN ŞEHRİN EVLERİ;

GENELLİKLE ÇATILI YER YER DAMLI ÜST YÜZEY,

GENELLİKLE SIVA BOYA YER YER KAPLAMALI YAN YÜZEY,

GENELLİKLE KAPALI YER YER YARI AÇIK MEKANLAR,

İHTİVA EDERLER.

YAĞIŞLI İKLİM, KARASAL İKLİM İLE BERABER DEĞERLENDİRİLİNCE İKLİM ŞARTLARINA UYGUN YAPILAŞMA SAĞLANMIŞ OLACAKTIR. DOLAYISI İLE;

- AZ KATLI SIKIŞIK YAPILARLA ARAZİYE YAYILAN PLANLAMA, DUVAR VE DAR GEÇİŞLİ SOKAKLARLA DESTEKLENEREK, İNSANI EZMEYEN İNSANLA BARIŞIK BİR TASARIM HEDEFLENMİŞTİR.
- YAPILARA KÜLTÜREL KİMLİK KAZANDIRACAK OLAN, OTURTMA/BEŞİK ÇATILAR, SAÇAK VE KAFESLER, İKLİM ŞARTLARINA UYGUN OLACAK ŞEKİLDE TASARLANMIŞTIR.
- DOKU VE YAPI DOLU BOŞ DENGELERİ, PENCERE EBATLARI, SAÇAK UZUNLUKLARI GİBİ KARARLAR BU BAĞLAMDA VERİLMİŞTİR.
- YAĞMUR EMİLİMİNE İMKAN VERECEK KADAR GENİŞ, KARASAL İKLİMLE MÜCADELE EDECEK KADAR DAR AVLU, SOKAK VE MEYDANLAR OLUŞTURULMUŞTUR.

PEYZAJ

TASARIMDA PEYZAJ İÇİN 2 ÇEŞİT KARAKTERİSTİK ÇEŞİTLENME YAPILMIŞTIR. BUNLARIN İLKİ HER EVİN KENDİ İNSİYATİFİNE SUNULAN 'ÖZEL YEŞİL' İKİNCİSİ İSE MAHALLELİNİN ORTAK KULLANDIĞI 'KAMUSAL YEŞİL' ŞEKLİNDEDİR. KAMUSAL YEŞİL TÜM TASARIM ALANINA HOMOJEN DAĞITILMIŞ BUNA İLAVETEN MAHALLE PARKI KISMINDA GÜÇLÜ BİR YEŞİL AKS BIRAKILMIŞTIR.

HER EV SAHİBİNE, EVİNİN ÇEVRESİ İLE BİRLİKTE KURDUĞU İLİŞKİYE(BİLHASSA BAHÇESİ) DİREK MÜDAHALE ETME FIRSATI VERİLMİŞTİR.

HER EVİN MAHREMİYET VE KOMŞULUK GİBİ SOSYAL MESAFELERLE VE HER SOKAĞIN DA MAHALLİ KAYGILARLA PEYZAJ PLANLAMASI AMAÇLANMIŞTIR.

MAHALLE PEYZAJI ÇEŞME, KUŞ EVLERİ, YÜRÜYÜŞ YOLLARI, BİSİKLET PARKURLARI, SPOR ALANLARI GİBİ UNSURLARLA ZENGİNLEŞTİRİLMİŞTİR.

MAHALLE PEYZAJI YAVAŞ/SESSİZ MEKANLAR İÇİN SEPERE GÖREVİ YAPARAK KONAKLAMA KONFORUNUN MAKSİMUM SEVİYEYE ÇIKARTILMASI HEDEFLENMİŞTİR.